

Sag at bringe en anden Ordning tilveie paa hele dette Omraade, og at dette derimod ikke kunde være en Kommunallovs Sag. Det var en Nødvendighed ved Lovforslagene om den kommunale Ordning at streife noget ind paa andre Gebeter — det var jo ikke alene det kultusministerielle Gebet, som saaledes blev streifet; ogsaa andre ministerielle Gebeter blev streifede — og det gik ikke an at forbigaa dem aldeles med Tausked. Men det forekommer mig rigtignok at være en ubegrundet Forderung, at man i selve Landkommunalloven skulde have truffet udtømmende Bestemmelser om saadanne Punkter som det her omhandlede, der var af en, jeg vil ikke engang kalde det blandet Karakter, men af en saadan Karakter, at dets endelige Ordning væsentligt laa under et andet Ministerium og maatte synes det mig, finde sin Plads i en anden Lov. — Det gjorde mig meget ondt at høre af den høitærede Kirke- og Undervisningsminister, at idemindste hans Forventninger om at se en større og mere gennemgribende Omordning af vore Skoleforhold tilveiebragt være saa særdeles smaa, at han, om han end saa en siern Mulighed derfor, dog fandt, at den var temmelig ringe. Det forekommer mig nemlig, at dette Emne netop ved Siden af et andet Emne af stor social Bigtighed — jeg sigter herved til Omordningen af vor Fattigløvgivning — har en saa overveiende Betydning for Samfundet i dets Helhed, at jeg ret meget vilde ønske, at en Del af det Overflud af Skarpsindighed og Dygtighed, som anvendes paa en i mine Tanker mindre fordelagtig Maade i andre Retninger, maatte finde Anvendelse til Løsningen af de nævnte store og vigtige sociale Spørgsmaal. Et af de vigtigste og mest paatrængende Spørgsmaal af den Art forekommer mig, som sagt, netop Spørgsmaalet om en Omordning af vort Almueskolevæsen at være. Med al Anerkjendelse nemlig af de gode Sider, som Anordningerne af 29de Juli 1814 have, og hvor udmærket de end kunne have passet for den Tid, da de udkom, saa synes de mig dog i ingen Henseende at fyldestgøre de Krav, som man nu med Rette kan stille til det Maal af Kundskaber og Dan-

nelse, som udfordres hos Statsborgerne naar de saavel selvstændig skulle styre Kommunerne som tillige medvirke ved Lovgivningsarbejder. Jeg vilde derfor sætte særdeles Pris paa, om den høitærede Undervisningsminister maatte kunne give os en noget lysere Udset til en Omordning paa dette Omraade end den, der fremgik af hans første Udtalelse.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet: Der synes af være ligesom en vis Tilbøielighed til, hvor Leilighed dertil gives, at slippe bort fra selv det foreliggende Lovforslag og over paa andre Materier, som ere mere tiltalende. Noget, der ganske vist ikke taler synderlig til Fordel for Lovforslaget. Det maa imidlertid dog vistnok indrømmes, at disse andre, større og mere interesserede Gjenstande ikke nu kunne komme til nogen egentlig Forhandling her, og jeg er derfor heller ikke tidligere gaaet dybere ind paa de Antydninger, som i saa Henseende ere fremkomne. Men jeg finder mig dog nu foranlediget til at sige et Par Ord derom i Anledning af den sidste ærede Talers Uttringer. Jeg skal dog ikke komme tilbage til Landkommunalloven af 6te Juli 1867, om hvilken det ærede Medlem bemærkede, at den streifede ikke blot Kultusministeriet, men ogsaa andre Ministerier. Med Hensyn til den gjælder det dog unegtelig for mit Vedkommende, at den føler bedst, hvor Skoen trykker, som har den paa, og jeg skal saaledes ikke fragaa, at det er ganske vist, at Kirke- og Undervisningsministeriet er blevet streifet meget stærkt ved denne Lov, og at der ved dens Bestemmelser i Virkeligheden er kommet en Tilstand frem, om hvilken det maa være mig tilladt at sige, at den er, var og fremdeles vil vedblive at være uklar. Selv om man nemlig faar klarer Forholdet mellem Skolekommissionerne og Sogneraadene saa godt som muligt ved den her foreslaede Lov, saa staar dog, som det ærede Medlem selv meget rigtigt fremhævede, Spørgsmaalet om Skoledirektionerne tilbage, og dette er et saa uklart Punkt i den hele Ordning, at det vistnok vil have Bæmselighed at klare det. Det ærede Medlem havde fuldkommen Ret i, at dette først vil kunne løses ved en større og almindelig